

La dictadura de la incompetència
Xavier Roig

Barcelona: La Campana, 2008
186 pàgines

Per David Murillo
Investigador de l'Institut d'Innovació
Social d'ESADE

Tot i que no arriba en el millor context econòmic per als crítics amb el paper de l'administració en l'economia, l'assaig de Roig s'ha mantingut durant setmanes entre els més venuts del nostre país. Raons no n'hi falten: un títol saborós, una prosa directa i afilada, de fàcil llegir, i uns quants bocals expiatoris sobre els quals l'opinió pública (per motius obvis no la publicada) ja acostuma a carregar les tintes.

Tanmateix, el llibre no mereix ser passat per alt. Xavier Roig és un directiu viatjat i acostumat a col·locar el seu producte en mercats creixentment oberts i competitius, i la seva diagnosi sobre el país i l'economia, de manera previsible, no és optimista. Els nostres dirigents polítics, a còpia d'un model econòmic basat en l'especulació

urbanística, ajuts del fons social europeu i turisme de baix cost, sosté, ens han convertit en una societat adotzenada i autosatisfeta.

El tret de sortida per escrutar la nostra classe dirigent ens el dona una reflexió dolorosa: si els funcionaris del nostre país no arriben al 10%, per quin motiu representen el 68% dels nostres parlamentaris? Quina és la traducció d'aquesta realitat sociològica en les polítiques públiques del país? Roig explora el marc de motivacions, beneficis i (in)capacitats que permet que els defensors dels valors del mercat, l'esforç i la superació quedin fora del Parlament. A partir d'aquí el llibre avança en la defensa dels inentenduts, el mèrit i la capacitat i carrega amb determinació contra els qui han convertit la llei del funcionari públic en excusa de fals progressisme i en trinxera des de la qual disparar a la resta de societat que, assenyala, sobreviu a la intempèrie.

La simbiosi entre aquesta classe dirigent i una intel·lectualitat que dona lliçons antiglobalitzadores des de les masies de l'Empordà, un tòpic amb recorregut, mereix un nou retrat de vius colors. La col·lecció de vicis i homenatges d'aquesta intel·lectualitat orgànica, subvencionada i endogàmica que amb prou feines entén l'anglès, cal reconèixer que té una certa gràcia per al lector que pugui abstrèure's de la gravetat del dibuix final. No és d'estranyar, ens diu l'autor, que el corporativisme, les polítiques socials universals mancades de pressupost i una societat acostumada a gaudir de beneficis sense contribuir als seus costos, es tradueixi en la decadència dels serveis públics i en el baix nivell de les lleis.

Després d'anys de pèrdua de valors com l'esforç, l'austeritat o l'autonomia individual, Roig ens fa parar atenció en la pèrdua de competitivitat de la nostra economia. L'autor presenta taules de costos unitaris i baixades de productivitat, i sosté que mentre els uns inverteixen en tecnologia i formació, els altres hem perdut el temps posant diners en totxo, platja i turisme de baixa estofa. Una reedició, en definitiva, de la maledicció dels recursos naturals. El seu missatge és que cal apostar per l'eficiència, la transparència i la competitivitat en un nou món que no s'atura davant la pretesa superioritat moral dels europeus, ni davant la ineptitud dels països llatins. La diagnosi de Roig és evident: o espavilem o al nostre país només aguantaran quatre. Quins quatre? Doncs precisament aquells que ja tenen les condicions laborals blindades gràcies a la llei del funcionari públic.

Per bé que necessari, comprensible i fins i tot il·luminador, aquest no pretén ser un estudi objectiu ni científic. Les dades es confonen aviat amb les opinions, i els nombres tan aviat apareixen referenciats com intuïts. Hem passat de 130.000 a 160.000 funcionaris públics des del 2003 cap aquí? Com i qui ho ha mesurat? Si aquesta és una dada rellevant, per què ometre el discutit nombre d'assessors del govern actual?

La crítica esdevé frontal contra el bloc format per intellectuals *esquenadrets*, funcionaris en excedència reconvertits a polítics i contra el que Roald Dahl en diria el *sistema partitocràtic*. Aquí el lector troba a faltar una crítica molt més raonada i freda contra els mals usos de la funció pública, els seus efectes sobre el sistema educatiu o, per exemple, sobre el sistema de valors que duu

aparellat: quins incentius tenen els uns i els altres per fer la seva feina i quin n'és el resultat. Des de la vessant política, llistes obertes i salaris competitius semblen ser la solució per provocar un relleu en la classe dirigent.

La simplicitat de les tesis globalitzadores de Roig és un altre dels punts dèbils. Per a l'autor, globalització vol dir obertura, lliure mercat, competència i millora social. En aquest punt, el biaix de l'autor esdevé tal vegada excessiu. El petit inversor que ha dipositat els seus estalvis en un compte garantit, en una caixa rural i amb una garantia donada per Lehman Brothers probablement no compartirà aquesta visió simplista de la globalització. Tampoc els que van fer els deures del Consens de Washington fins a l'esclat del *corralito* argentí de finals del 2001.

Roig es concentra a subratllar els defectes de la posició que critica més que no pas les virtuts del propi plantejament i omet aquí elements clau de la globalització tal com l'hem viscut fins avui. Quanta desigualtat pot tolerar un país abans no provoqui una fractura social? Hauria de vendre Europa les empreses del sector energètic al capital rus o als fons sobirans controlats pel Govern xinès? Tampoc la seva crítica a l'element cultural llatí permet anar gaire més enllà de les tesis de Weber sobre l'ètica del capitalisme o de les lliçons dels neoconservadors sobre la permanent incapacitat de Llatinoamèrica per integrar-se en el món desenvolupat.

Finalment, si el lector pot destriar entre arguments a mig construir i llocs comuns poc matisats, trobarà idees que donen forma a una veritable agenda de canvi. Idees que haurien d'interessar especialment a aquells que han fet del progressisme una marca d'identitat ideològica.